

ไทญ้อในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง : การปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ของไทญ้อ บ้านคำพอกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยและบ้านปungเหนือ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อ้อยฤดี สันทร

TAI NYO IN THE GREATER MAEKONG SUB – REGION : ADJUSTING AND MAINTAINING IDENTITY OF TAI NYO IN BAAN KARM POK IN NORTHEAST THAILAND AND IN BAAN POONG NUA IN THE LAO PEOPLE’S DEMOCRATIC REPUBLIC

Oirudee Santorn

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนามาภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อบ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย และไทญ้อบ้านปungเหนือ เมืองหินบูน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อบ้านคำพอก ในประเทศไทย กับไทญ้อบ้านปungเหนือ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3) เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทญ้อบ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย กลุ่มเป้าหมายคือไทญ้อที่บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในชุมชนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ผู้นำพิธีกรรม นักปราชญ์ชาวบ้าน มรรคทายกวัด พระสงฆ์ นักวิชาการ หัวหน้าครัวเรือน กับกลุ่มเป้าหมายไทญ้อบ้านปungเหนือ เมืองหินบูน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในชุมชนได้แก่ นายบ้าน ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ผู้นำพิธีกรรม นักปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ มรรคทายกวัด นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หัวหน้าครัวเรือน และเยาวชน ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประเด็นการประจักษ์ระดมความคิดเห็น และประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) พบว่า 1. ผลจากการศึกษาการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อ ด้านภาษา การแต่งกายและวัฒนธรรมที่คงอยู่จากอดีตถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ด้านสังคม ประกอบด้วยวิถีชีวิต การศึกษา ชุมชน การระเบียบทางสังคม ด้านวัฒนธรรมประกอบด้วย ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม ภาษา การแต่งกาย การเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายสู่วิถีสังคมเมือง เนื่องจากถูกอิทธิพลครอบงำจากสังคมรอบด้านที่เป็นกลุ่มของคนลาวและกลุ่มไทลาว ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่กว่าและมีอิทธิพลทางสังคมมากกว่า ปัจจุบันนี้สังคมของไทญ้อส่วนใหญ่จึงไม่มีอะไรที่แตกต่างจากไทญ้อในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับไทญ้อในภาคอีสานของประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากการไหลบ่าของกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งการรับวัฒนธรรมต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสถานที่ทำการศึกษาทั้งสองแห่งนี้ ในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเห็นได้ชัดเจน ส่วนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากโดยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ โดยยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมเป็นอย่างดี 2. ผลการศึกษาเงื่อนไขการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านวัฒนธรรมในปัจจุบันพบว่า การแต่งกายชุดไทญ้อผู้สูงอายุและกลุ่มวัย

กลางคนยังคงแต่งชุดไทญ้อในชีวิตประจำวันอยู่บ้างแต่ก็เป็นส่วนน้อย ส่วนภาษาไทญ้อที่เป็นผู้สูงอายุยังคงใช้ภาษาไทญ้อในการติดต่อสื่อสารทั้งในกลุ่มไทญ้อด้วยกัน และการติดต่อกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ด้านพิธีกรรมและความเชื่อ ยังคงมีความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูตผี มีพิธีกรรมสำคัญในการบวงสรวงผีตาแฮก การรำผีฟ้าเพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ และการเลี้ยงผีเจ้าปู่ตา 3. ผลจากการศึกษาเพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทญ้อในประเทศไทย ดังนี้ 1. การพัฒนาแกนนำในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรมไทญ้อ 2. การส่งเสริมสนับสนุนจัดกิจกรรมวัฒนธรรมไทญ้อและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม 3. สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ไทญ้อในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ดั้งเดิมให้คงอยู่ เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ 4. การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์

Abstract

The objectives of this research are : 1) to study the characteristics of adjusting and maintaining the identity of Tai Nyo in Baan Khampok, Tambol Tha Jampa, Amphur Tha U-Then, Nakorn Phanom province in Thailand and Tai Nyo in Baan Bungnua, Tambol Bungnua, Muang Hin-Boon, Khaeng Khummon, the Lao People's Democratic Republic, 2) to study the conditions of the adjusting and maintaining the identity of the two communities, 3) to define the strategic proposal on the conditions maintaining of the identity by various groups of people consist of the formal and informal leaders: sub-district headman, village headman, Tambol's administrative council chairman, Tambol's administrative council president, Tambol's administrative council committee, the old aged over sixty, the village wise men, monastic treasurer, Buddhist monks, scholars, family's headmen, and the targeted groups in the Lao People's Democratic Republic consist of formal and informal leaders; village headman, the old aged over sixty, village wise men, Buddhist monks, monastic treasurer, academicians, government officials, family's headmen and youths. The qualitative research methodologies were used by in-depth interviews, brainstorm meeting, and group discussions. The results of the study were as follows: 1) the results of the study fund that on the dialect, dresses and culture still remains to the present. They gained certain effected changes in all directions. For the social aspects consisted of ways of life, community's studies, social order arrangement; on the cultures consisted of traditions, beliefs and rites, dialect, dresses gained some changes a great deal from the past as their ways of living were plain and simple according to urban society. It was due to the fact that they were engulfed entirely by social surroundings where there were the Lao and Thai-Lao people's groups emerged as the largest ethnic groups and gained on various influences. At the present, their society, by and large, has been nothing much different from Tai Nyo in the Lao People's Democratic Republic and Tai Nyo in the Isan region; and largely Thais have been settling down in Thailand. Besides, they gained on various influences that stemmed entirely from the flowing Globalization that came across the globe, including variously outside cultures being used in the daily life. Both which have to be studied in Thailand about their newly rapid changes, on the side of the Lao People's Democratic Republic's changing has been seen by gradually changing. Yet, they have still been maintaining on their old traditions well. 2) The results of the study were on the conditions of maintaining and changing the identity of the Tai Nyo in Thailand and in the Lao People's Democratic Republic; on the cultural aspects, at the present, have been discovered that their dresses were for the old and middle aged groups have still been dressed somewhat on their own garments in the daily life. But there is not much to do so. For their dialect, the old aged have still been used as communicative dialect within their groups and other outside ethnic groups. As far as the ritual and believed aspects are concerned, they have been still believed in the hallowed stories or places, and some kinds of animisms. There have been some important rites performed by the said sacrifices on various occasions, such as performing some sacrifices to Phra That Tha U-then; and certain sacrifices were also made before ploughing on their paddy field as called Phee Tar Haek sacrifices, Lum Phee Far

for the purpose of healing on the patients' illness, and offering some kinds of foods to Phee Poo Tar. 3) The results of the study defined the strategic proposal on the cultures that of Tai Nyo's identity maintaining in Thailand as: 1) to develop on the leading core in order to conserve, to renew on the Tai Nyo's culture, 2) to promote and to support on certain activities, culture, original traditions and customs, 3) to construct and to develop on some learning sources of the identity of Tai Nyo available in the community, and 4) to promote on the participation process of the activities to renew upon their identity.

บทนำ

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีชนชาติที่เป็นชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วไป บางกลุ่มอาศัยอยู่ใกล้เคียงกันและมีวัฒนธรรมที่ผสมกลมกลืนกัน เนื่องจากการมีความสัมพันธ์ต่อกัน ขจัดภัย บุรุษพัฒน์, (2523:1) ที่กล่าวว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเอเชียอาคเนย์ ที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏว่า มีชนกลุ่มน้อยกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป แต่มิได้สร้างปัญหาในการปกครองแต่อย่างใด รัฐบาลถือว่าชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ ก็คือคนไทย เพราะฉะนั้น ยิ่งความเจริญได้แผ่ขยายออกไปมากเท่าใด โอกาสที่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้จะกลายเป็นคนไทยอย่างแท้จริงก็ย่อมมีมากขึ้น

จากสภาพความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคโลกาภิวัตน์ โลกแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนในปัจจุบัน ซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและสภาพทางเศรษฐกิจของไทยทั้งสองประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าจะมีการร่วมทางวัฒนธรรมแต่เมื่อไทยอยู่เหล่านี้ต้องอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมและบริบทที่แตกต่างกัน อาจจะทำให้วิถีชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ที่เหมือนและแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมประเพณีบางอย่าง ก็ยังยึดถือปฏิบัติ สืบต่อกันมาและสมควรส่งเสริมให้คงอยู่ ดังนั้น กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะของการปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน ที่สำคัญยิ่ง คือ มีความผูกพันกับวัฒนธรรมประเพณีของตนมาอย่างต่อเนื่อง มีความพยายามที่จะรักษาวัฒนธรรมประเพณีของตนเองให้คงอยู่ จึงควรได้รับการสนับสนุน

อย่างไรก็ดี ความเป็นโลกาภิวัตน์ของโลกปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิต ระบบสังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้วัฒนธรรมประเพณี และระบบสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้นมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถ ดำเนินวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยน วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตไปด้วย ซึ่งผลที่เกิดตามมาคือ การสูญเสียวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมและวิถีชีวิตดั้งเดิมที่สำคัญบางอย่าง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยก็ได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณี ของกลุ่มชาติพันธุ์นี้เช่นกัน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาสาเหตุของการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ เพื่อที่จะสามารถสร้างแนวทางในการดำรงรักษา อัตลักษณ์ของไทยอยู่ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อบ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย และไทญ้อบ้านป่งเหนือ เมืองหินบุน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อ บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย กับไทญ้อบ้านป่งเหนือ เมืองหินบุน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอยู่ของไทญ้อบ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตพื้นที่ ในประเทศไทย ที่บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม และในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่บ้านป่งเหนือ เมืองหินบุน แขวงคำม่วน
2. ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล ในประเทศไทย และในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้ให้ข้อมูลได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน/นายบ้าน ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ผู้นำพิธีกรรม นักปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ มรรคทายก นักวิชาการ หัวหน้าครัวเรือน
3. ขอบเขตของการศึกษา ศึกษาอัตลักษณ์ การดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ของไทญ้อที่บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย และไทญ้อบ้านป่งเหนือ เมืองหินบุน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมทั้งเงื่อนไขการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนของอัตลักษณ์ไทญ้อในด้านสังคมและวัฒนธรรม

ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การรวบรวมเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In- depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดเห็นในการนำเสนอการปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ รวมทั้งข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทญ้อดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรม ของไทญ้อบ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ในประเทศไทย เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาถึงปัจจุบันกับหมู่บ้านป่งเหนือ เมืองหินบุน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีกิจกรรมดังนี้

- 1) จัดประชุมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม จากอดีตถึงปัจจุบันว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง อย่างไร ผู้เข้าร่วมการสนทนา ประกอบด้วย ผู้นำทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ นักวิชาการ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายก

องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบพิธีกรรม ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้าน หมอพรหมณ์ หมอพื้นบ้าน หัวหน้าครัวเรือน ชาวบ้านที่ให้ความสนใจ (ผู้รู้) นักมานุษยวิทยา ครูและเยาวชน

2) ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มละ 7 – 8 คน โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มชาวบ้านในชุมชน กลุ่มเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ ใช้เวลากลุ่มละ 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้จัดแนวคำถาม เพื่อเป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม โดยคำถามส่วนใหญ่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ด้านสังคม และวัฒนธรรม จากอดีตถึงปัจจุบันว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง อย่างไร ผู้เข้าร่วม การสนทนา ประกอบด้วย ผู้นำทางสังคม และวัฒนธรรม ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ นักวิชาการ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบพิธีกรรม ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้าน หมอพรหมณ์ หมอพื้นบ้าน หัวหน้าครัวเรือน ชาวบ้านที่ให้ความสนใจ (ผู้รู้) นักมานุษยวิทยา ครูและเยาวชน

3) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึกครั้งนี้ เป็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์เจาะลึกมุ่งค้นหาการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อในชุมชน และวิธีการในการที่ชุมชนใช้ในการดำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนไว้ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลคือผู้นำทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ นักวิชาการ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบพิธีกรรม ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ปราชญ์ชาวบ้าน หมอพรหมณ์ หมอพื้นบ้าน หัวหน้าครัวเรือน ชาวบ้านที่ให้ความสนใจ (ผู้รู้) นักมานุษยวิทยา ครูและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 2 สรุปบทเรียนเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงจากภายในและภายนอก โดยการจัดสัมมนา เชิญวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และวัฒนธรรม ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้นำทางสังคม และวัฒนธรรม นักวิชาการ ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้าน ชาวบ้านที่ให้ความสนใจ (ผู้รู้) ครูและเยาวชน เพื่อสรุปแนวทางการดำรงอัตลักษณ์

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ วิธีการดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทญ้อ การส่งเสริมสิ่งที่ดีงามทางสังคม และวัฒนธรรม ให้สังคมในหมู่บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ในประเทศไทย ต่อไป โดยผู้ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ได้แก่ ผู้นำทางสังคมและวัฒนธรรม นักวิชาการ และตัวแทนกลุ่มเยาวชนในบ้านคำพอก

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือน 1 กรกฎาคม 2551 ถึง 30 มิถุนายน 2552

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ไทญ้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง : การปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ของไทญ้อ

บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย และไทญ้อบ้านป่งเหนือ เมืองหินบูน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. การดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1) ด้านภาษา พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2351 - 2504 ภาษาไทญ้อเป็นภาษาที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนภาษาหนึ่ง นิยมใช้ในเขตพื้นที่อำเภอท่าอุเทน และบางส่วนของในจังหวัดนครพนม มีวิธีการพูดโดยจะลงท้ายด้วยการใช้เตอ หล่อใช้กับคำพูดนั้นเสมอ ลักษณะภาษาไทญ้อที่บ้านคำพอกและบ้านป่งเหนือ มีการพูดจาที่สุภาพ คือไม่พูดเสียงดังจนเกินไป และพูดสำเนียงญ้อจะเป็นแบบภาษาดั้งเดิมซึ่งชาวบ้านจะใช้พูดคุยกัน น้ำเสียงจะราบเรียบ ฟังแล้วรื่นหูคนภายนอกฟังแล้วจะบอกให้แปลเป็นคำไทยทุกครั้ง ถ้าคนกลุ่มอื่นที่ไม่ค่อยได้ยินจะไม่เข้าใจ ซึ่งภาษาไทญ้อเป็นภาษาดั้งเดิมที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทญ้อ ใช้สื่อสารกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งยังไม่มีมีการปะปนกับภาษาอื่นในช่วงนั้น และผู้วิจัยเข้าศึกษาภาคสนามที่ฝั่งสปป.ลาว ผู้ให้ข้อมูลหลายคนจะพูดเหมือนกันในเรื่องของการใช้ภาษาใน ช่วงนั้นคือไม่มีการปรับเปลี่ยนการใช้ภาษาอื่น ในช่วงปี พ.ศ. 2504 - 2520 ก็ยังคงใช้ภาษาในการพูดสื่อสารกันยังคงใช้ภาษาไทญ้อเหมือนช่วงแรกภายในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ในช่วงปี พ.ศ. 2520 - ปัจจุบัน ไทญ้อยังคงใช้ภาษาของตนอยู่เฉพาะในหมู่คนแก่เฒ่า แต่ก็มีภาษาไทยลาว ภาษาไทยภาคกลาง และภาษาอื่น ๆ ในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้าไปปะปนมากขึ้น ส่วนเยาวชนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จะไม่นิยมพูดภาษาไทญ้อแล้วในช่วงนั้น

2) การแต่งกาย พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2351 - 2504 ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ประกอบกับในยุคนั้นยังไม่มีวิวัฒนาการสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทอะไร ผ้าที่สวมใส่จะเป็นผ้าที่ทอจากฝ้ายแล้วย้อมด้วยน้ำครามสีดำ ซึ่งการย้อมผ้าด้วยครามจะหาได้ง่ายเพราะในช่วงนั้นชาวบ้านจะปลูกต้นครามกันมาก จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การแต่งกายในช่วงนั้นแต่งกายชุดไทญ้อเหมือนกัน ส่วนทาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น การแต่งกายของชาวต่างชาติจะเป็นแม่แบบแห่งความทันสมัยของคนในเมืองลาว จะมีเฉพาะกลุ่มข้าราชการและคนที่ทำงานเท่านั้นที่ต้องแต่งตัวแบบสากลนิยมในช่วงนั้น ซึ่งฝรั่งเศสจะบังคับให้แต่งชุดสากลได้เฉพาะกลุ่มคนทำงานเท่านั้น ส่วนชาวบ้านที่อยู่ตามชนบทไม่สามารถไปบังคับพวกเขาได้ เพราะไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวเมือง จึงต้องปล่อยให้พวกไทญ้อแต่งกายตามกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ในช่วงปีพ.ศ. 2504 -2520 การแต่งกายจะเหมือนช่วงแรกคือยังคงแต่งชุดไทญ้ออยู่ ส่วนมากจะเป็นกลุ่มคนที่มีอายุกลางคนถึงผู้สูงอายุ ส่วนคนหนุ่มสาวก็แต่งกายตามสมัยนิยมบ้างแต่งตามพื้นบ้านบ้าง การที่ไทญ้อคนหนุ่มสาวต้องเปลี่ยนแปลงการแต่งกาย เนื่องจากสังคมโลกาภิวัตน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุยังคงแต่งกายตามพื้นบ้านคือ แต่งชุดไทญ้อและสวมใส่ในชีวิตประจำวัน ที่ใช้เป็นผ้าฝ้ายย้อมครามเป็นประจำ และในช่วงปี พ.ศ.2520 -ปัจจุบัน การแต่งกายของชาวไทญ้อ จะมีแต่ผู้สูงอายุและวัยกลางคนเท่านั้น ที่ยังแต่งกายชุดไทญ้อในเวลาที่ไม่ร่วมพิธีกรรมในวัด และแต่งกายในวันสำคัญทางประเพณีเท่านั้น แต่การแต่งกายชุดไทญ้อไม่ได้แต่งในชีวิตประจำวันที่เป็นวันปกติธรรมดา ส่วนคนหนุ่มสาวก็มีบางคนที่ยังแต่งชุดไทญ้อ

ตามผู้ใหญ่ไปวัดและร่วมในพิธีกรรมที่เป็นทางการของหมู่บ้านแต่ก็มีน้อยมาก ส่วนใหญ่คนหนุ่มสาวจะแต่งกายแบบสมัยนิยมมากกว่าจะแต่งชุดไทญ้อดั้งเดิมเพราะคิดว่าไม่ทันสมัย คนหนุ่มสาวในหมู่บ้านต้องออกไปนอกหมู่บ้านทุกวัน เพื่อไปโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือไปทำงานในเมือง จึงไม่จำเป็นต้องแต่งกายชุดไทญ้อนอกจากอยู่ในหมู่บ้านเท่านั้น

3) ด้านความเชื่อและพิธีกรรม พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2351 - 2504 ความเชื่อและพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทญ้อบ้านคำพอกและบ้านป่งเหนือ พบว่าในช่วงแรกสมัยนั้นจะนับถือและเคารพผีบรรพบุรุษซึ่งเป็นเชื้อสายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทญ้อด้วยกัน ที่ตามมาคอยดูแลปกป้องลูกหลานให้ปลอดภัยและอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งต้องปฏิบัติเป็นประจำคือ การรำผีฟ้ารักษาโรคและการนับถือเจ้าปู่ ในสมัยก่อนการแพทย์ยังไม่เจริญการรักษาโรคต้องใช้สมุนไพรในการรักษา เพราะยังไม่มีแพทย์แผนปัจจุบันให้การรักษา และการนับถือผีฟ้าเนื่องจากเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของไทญ้ออีกด้วยอย่างหนึ่งในการรักษาโรคคือ การรำผีฟ้ารักษาโรคและการนับถือผีเจ้าปู่ เพราะเชื่อว่าผีดูแลปกป้องคุ้มครองตนเองและครอบครัวให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ได้ และยังสามารถรักษาโรคได้อีกด้วย ส่วนอาหารประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของไทญ้อในสมัยก่อนคือ แกงหน่อไม้ใส่ผักพื้นบ้าน ลาบปลาตองดิบ ในช่วงนั้นการจับปลาเป็นเรื่องปกติของไทญ้อเพราะหมู่บ้านพื้นที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำโขง ปลาจึงเป็นอาหารหลักของไทญ้อทั้งไทยและสปป.ลาว ในช่วงปีพ.ศ. 2504 - 2520 จะยังคงมีความเชื่อถือในพิธีกรรมการรำผีฟ้าและผีเจ้าปู่มาก เนื่องจากสามารถรักษาโรคและเป็นที่พึ่งทางจิตใจได้ ในช่วงปี พ.ศ. 2520 - ปัจจุบันสภาพทางวัฒนธรรม สิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปหมดหรือแทบจะสูญหายไปแล้วนั้น ได้แก่ การแต่งกายน้อยลง ซึ่งการแต่งกายด้วยชุดไทญ้อนั้น ในชีวิตก็แทบไม่ได้แต่งกายชุดไทญ้อเลย ส่วนอัตลักษณ์ที่เป็นไปในลักษณะที่เรียกว่าปรับเปลี่ยนไป คือเปลี่ยนแปลงไปแต่ยังเปลี่ยนไม่หมด ได้แก่ ภาษา ประเพณีทางพิธีกรรม โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และก็ยังคงเห็นอยู่บ้าง ส่วนที่คนส่วนใหญ่เห็นจะไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ก็จะเป็นเรื่องของ การนับถือศาสนา และการรักษาประเพณีต่าง ๆ ที่ยังคงปฏิบัติกันอย่างเหนียวแน่น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ในด้านความเชื่อต่าง ๆ มีทั้งปรับเปลี่ยนและไม่ปรับเปลี่ยนเลย นั่นคือชาวไทญ้อในบ้านคำพอกและบ้านป่งเหนือ ทั้ง 2 แห่ง ประมาณร้อยละ 80 ยังคงยึดถือความเชื่อต่าง ๆ อยู่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวที่เคร่งครัดในศาสนา ประเพณีต่าง ๆ และเป็นครอบครัวที่มีผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่ในบ้านเป็นประจำ ส่วนการนับถือผีนั่นก็เช่นกันในการทำพิธีต่าง ๆ ที่เคร่งครัดก็ไม่ได้ยึดถือ แต่ยังคงเชื่อถือและปฏิบัติอยู่เป็นกิจวัตรประจำและระลึกอยู่เสมอว่าบ้านของตนมีการนับถือผีและปฏิบัติตามข้อห้ามต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด พิธีกรรมการเซ่นไหว้ผีก็ยังคงมีอยู่ในชุมชนไทญ้อบ้านคำพอก และบ้านป่งเหนือ

2. เงื่อนไขการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อ บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดนครพนม ประเทศไทย กับไทญ้อบ้านป่งเหนือ เมืองหินบูน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการวิจัยส่วนนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเงื่อนไขการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของไทญ้อทั้งสองแห่งไปพร้อม ๆ กัน ดังนี้

1) เงื่อนไขที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ไทญ้อ บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอ

ท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประเทศไทยและไทญ้อบ้านปู่เหนือ เมืองหินบูน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปได้ว่า การที่วัฒนธรรมใดการที่วัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งจะสามารถดำรงอยู่ได้ในชุมชนหรือสังคมได้นั้น แสดงว่าวัฒนธรรมนั้นได้รับการตัดสิน จากคนในชุมชนหรือในสังคมนั้นแล้วว่าเป็นสิ่งที่ให้คุณค่ามีประโยชน์ จึงได้รับการยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ รวมถึงความเชื่อ ความเชื่อ วัตถุ หรือสิ่งใด ๆ ที่คนในสังคมได้สร้างขึ้น สะสมไว้ ทำการถ่ายทอดหมั่นปรับปรุงเรื่อยมาจนสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้นจนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ วัฒนธรรมของชาวไทญ้อก็เช่นเดียวกัน ในปัจจุบันภาครัฐและเอกชนได้หันมาให้ความสนใจกับเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของกลุ่มชนกลุ่มน้อย และกลุ่มชนพื้นเมืองกลุ่มต่าง ๆ มากขึ้นมีการส่งเสริมให้ทุกกลุ่มแสดงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองให้ชาวต่างชาติได้รู้จัก ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นสำคัญ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ(จวงศรี สุวรรณมาโจ, (จวงศรี สุวรรณมาโจ,ปราชญ์ชาวบ้าน, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2552) ที่กล่าวว่า แต่ก่อนรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของคนชาวไทญ้อมากนัก ตั้งแต่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวมาก ๆ จึงหันมาให้ความสนใจมากขึ้น เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจท่องเที่ยว

การสนับสนุนที่สำคัญที่สามารถทำให้อัตลักษณ์ของไทญ้อดำรงอยู่ได้ในสังคมปัจจุบันของไทญ้อบ้านคำพอกและไทญ้อ บ้านปู่เหนือ คือ การสร้างแหล่งรวบรวมข้อมูล การค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทญ้อของไทย - สปป.ลาว ยังถือได้ว่าที่บ้านคำพอก และที่บ้านปู่เหนือ ยังมีน้อย แหล่งค้นคว้าส่วนใหญ่ก็คือที่ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งสองแห่งการรวบรวมข้อมูลที่นี่ก็ยังไม่มากนัก นอกจากนี้ก็มีข้อมูลตามวัดต่าง ๆ การค้นคว้าข้อมูลจะสามารถทำได้ก็โดยการสอบถามข้อมูลจากผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้านเป็นการเล่าให้ฟัง ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วนและก็ขาดหายไปบ้าง แต่ผู้วิจัยก็สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน ในแต่ละบ้านของชาวไทญ้อก็มีหนังสือต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวไทญ้ออยู่บ้าง แต่ก็กระจัดกระจายกันไปไม่มีศูนย์รวมข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายในหมู่บ้าน แต่ก็ยังมีศูนย์วัฒนธรรมไทญ้อตั้งอยู่ในตัวอำเภอท่าอุเทน 1 แห่ง สอดคล้องกับแนวคิดของราชบัณฑิตยสถาน (2524 : 370) ที่เสนอว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) คือ การปลูกฝังระเบียบวินัย เพื่อให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจะเริ่มตั้งแต่บุคคลอยู่ในวัยเด็ก เพื่อให้ได้บุคลิกภาพตามแนวที่สังคมต้องการ เช่น เป็นคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ชยันและรักการทำงาน และมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น การบรรจุในหลักสูตร ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งที่บ้านคำพอกตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ก็เริ่มที่จะมีการบรรจุหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองในวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนตนเอง มีการบรรยายในห้อง และการให้นักเรียนสะสมผลงานในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งการบรรจุหลักสูตรก็เพิ่งเริ่มทำได้ไม่นาน จึงยังไม่การประเมินผลหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของราชบัณฑิตยสถาน (2524 : 370) ที่เสนอว่า การขัดเกลาทางสังคมประกอบด้วย 2 วิธี คือ การขัดเกลาทางสังคมโดยตรง เป็นการอบรมขัดเกลาระหว่างผู้สอนกับผู้รับโดยตรง เช่น พ่อแม่ว่ากล่าวตักเตือนลูก ครูอบรมเรื่องค่านิยมที่ดีให้นักเรียนฟัง ปู่เล่าแบบอย่างที่ดีให้หลานฟังเพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่าง เป็นต้น และการขัดเกลาทางสังคมโดยอ้อม เป็น

การขัดเกลาทางอ้อมที่ผู้รับเกิดการเรียนรู้โดยไม่ตั้งใจ เกิดซึมซับสิ่งที่ติงามเข้าไปในจิตใจของตนและกลายเป็นค่านิยมที่ดีและพึงประสงค์ เช่น ได้เห็นแบบอย่างการทำความดีของตัวละคร หรือนักร่อน นักแสดงที่ได้รับรางวัล “ลูกกตัญญู” เป็นต้น การขัดเกลาทางสังคมมีความสำคัญในการรักษาสำนึกของ ความเป็นไทยไว้ได้ การรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ ส่วนใหญ่จะเน้นในส่วนของการตลาดบดบัง ซึ่งจะมีการ รณรงค์ผ่านสื่อทางทีวี วิทยุต่าง ๆ ในช่วงการจัดงาน ได้การสนับสนุนการรณรงค์จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่วนการจัดงานแห่งสภากาชาด หรือประเพณีต่างๆ ตามวิถีชีวิตของชาวไทย แต่ลักษณะ เช่นนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นการดำรงรักษาวัฒนธรรมมากนัก เพราะชาวบ้านก็กระทำกันอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว แต่ ถึงอย่างไรชาวไทยก็ยังเต็มใจที่อยากให้คนภายนอกได้รับทราบวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของตน การ ประชาสัมพันธ์จะช่วยให้การสื่อสารทำให้บุคคลทั่วไปได้ทราบถึงนอกจากนี้ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แบบปากต่อปากเรื่องการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ เช่น การพูดภาษาไทยในชุมชน การแต่งกายชุดไทย เข้าร่วมในงานพิธีกรรมต่าง ใช้การบอกกล่าวกันเป็นเครือข่าย สิ่งที่ต้องการเผยแพร่อนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของสกล จริยวิทยานนท์(2528 : 41) ที่กล่าวว่า สื่อที่ช่วยให้เกิดการขัดเกลาทาง สังคมโดยอ้อม การเสนอข่าวเกี่ยวกับประเพณีไทยมีผลให้เกิดความภูมิใจและต้องการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของไทยไว้ต่อ ๆ ไป

การปลูกฝังการดำรงอัตลักษณ์ด้านการนับถือศาสนาและการร่วมในงานพิธีทางความเชื่อโดย ครอบครั เป็นการซึมซับโดยการเล่าประวัติ การไปวัดในสมัยก่อน พาไปวัดด้วยให้เห็นเป็นตัวอย่าง เป็นการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์สำคัญ ๆ ของไทยได้แก่ ข้าวและละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ หนังสือนวนิยาย และรายการวิทยุ รวมทั้งการเข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ ด้วย

การส่งเสริม ผลักดันให้บุตรหลานได้มีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดงานมากขึ้น โดยเฉพาะ วัยรุ่นในปัจจุบัน และเน้นแกนนำในการจัดงาน ให้แกนนำเน้นการปลุกกระตือรือร้นให้ชาวบ้านเห็น ความสำคัญและเข้าร่วมงานพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมการเลี้ยงเจ้าปู่ พิธี กรรมการล้างผีฟ้า ซึ่งการอบรมสั่งสอนอาจจะเป็นได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม

2) **เงื่อนไขที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของชาวไทย** พบว่า สภาพทางสังคม จากการ สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลบ้านคำพอกและบ้านป่งเหนือ มีความคิดเห็นว่า ด้านกฎระเบียบของชุมชนโดย ภาพรวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า เกิดการปรับเปลี่ยนบ้างตามสมัยใหม่ และมีเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามาแทนที่ ทำให้กฎระเบียบของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ด้านการรวมกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่แล้วผู้ให้ข้อมูล เห็นว่า ปรับเปลี่ยนไปเล็กน้อย เนื่องจากการรวมกลุ่มทางสังคมของไทยยังคงเกาะกันอย่างเหนียวแน่น และยังมีมองว่าตนเองมีวัฒนธรรมที่ดีเป็นวัฒนธรรมหรือความเชื่อที่ก่อให้เกิดสิ่งที่ดีงามต่อการดำเนินชีวิต ของบุคคลและสังคมมาอย่างต่อเนื่อง ด้านกฎระเบียบต่าง การรวมกลุ่มของสังคมด้านต่าง ๆ กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลโดยส่วนใหญ่เห็นว่าปรับเปลี่ยนไปจากเดิม อันเนื่องมาจากในปัจจุบันชุมชนมีคนภายนอกเข้ามาตั้ง ถิ่นฐานมากขึ้น ชาวไทยมีการผสมผสานไปกับคนไทย คนจีน คนลาวที่เข้ามาอยู่ในชุมชน ดังนั้น กฎระเบียบต่าง ๆ จะต้องมีความเข้มแข็ง มีการคอยสอดส่องดูแลกันมากขึ้น ซึ่งไม่เหมือนในอดีตที่ไม่ จำเป็นต้องกันรั้วบ้าน สามารถเดินไปมาหาสู่กันได้ แต่ปัจจุบันทำเช่นนั้นไม่ได้แล้ว ความสัมพันธ์ใน

ชุมชนที่เปลี่ยนไปคือ วัยรุ่นในชุมชนรู้จักกันน้อยลง เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ก็ต้องไปเรียน ไปทำงานในสังคมภายนอก ซึ่งเวลาที่จะอยู่ในชุมชนก็น้อยลง พบเพื่อนต่างชุมชนมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรสิ่งที่ยังเหมือนเดิมก็คือ ผู้ใหญ่ในชุมชนก็ยังสนิทสนมกันไปมาหาสู่กัน ช่วยเหลือกันโดยตลอด ส่วนของการรวมกลุ่มนั้น เริ่มที่จะมีมากขึ้น อาจจะเป็นทั้งกลุ่มที่รัฐจัดตั้งขึ้น หรือกลุ่มที่ชาวบ้านรวมตัวกันเองเพื่อช่วยเหลือกันมากขึ้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ทางสังคมด้านต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปมาก ๆ ไม่เหมือนแต่ก่อน เนื่องจากกระแส โลกาภิวัตน์ ซึ่งมีบทบาทในชีวิตประจำวันของคน จึงทำให้คนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวทำให้เกิดความห่างเหินกันไปบ้าง จึงต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตด้านสังคมให้ทันต่อความต้องการของคน ไทยอยู่ยังคงมีความสัมพันธ์กันโดยเฉพาะในครอบครัวเดียวกัน แต่ในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ไปมาหาสู่กันอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนสภาพทางวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ทำให้เราเห็นว่าสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปหมดหรือแทบจะสูญหายไปแล้วนั้น เช่น การแต่งกายน้อยลง ซึ่งการแต่งกายด้วยชุดไทยอยู่นั้น ในชีวิตก็แทบไม่ได้แต่งกายชุดไทยอยู่แล้ว ส่วนลักษณะที่เรียกว่าปรับเปลี่ยนไป คือเปลี่ยนแปลงไปแต่ยังเปลี่ยนไม่หมด ได้แก่ ภาษา ประเพณีทางพิธีกรรม โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และก็ยังคงเห็นอยู่บ้าง ส่วนที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ก็จะเป็นเรื่องของขนานนับถือศาสนา และการรักษาประเพณีต่าง ๆ ที่ยังคงปฏิบัติกันอย่างเหนียวแน่น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ในด้านความเชื่อต่าง ๆ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ทั้งปรับเปลี่ยนและไม่ปรับเปลี่ยนเลย นั่นก็หมายถึงว่า ชาวไทยอยู่ในบ้านคำพอกและบ้านปุงเหนือ ทั้ง 2 แห่ง ประมาณ 80 % ยังคงยึดถือความเชื่อต่าง ๆ อยู่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวที่เคร่งครัดในศาสนา ประเพณีต่าง ๆ และเป็นครอบครัวที่มีผู้เฒ่า ผู้แก่อยู่ในบ้านอยู่ ส่วนการนับถือผีนั้นก็เช่นกัน ยังเชื่อถือปฏิบัติอยู่ว่าบ้านของตนมีการนับถือผีอยู่ ยังปฏิบัติตามข้อห้ามต่าง ๆ อยู่ และพิธีกรรมการเซ่นไหว้ก็ยังคงมีอยู่ในชุมชนไทยที่บ้านคำพอก และบ้านปุงเหนือ

นอกจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ชาวไทยภูเขานับถือศาสนาเดียวกับชาติพันธุ์อื่นในประเทศไทยและสปป.ลาว ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมได้ง่ายขึ้นเช่นกัน จะเห็นได้ว่าบางชาติพันธุ์ที่มีการนับถือศาสนาแตกต่างกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ แบบแผนในการปฏิบัติแต่ละศาสนาก็จะแตกต่างกัน การผสมผสานจึงมีได้มากขึ้น

การปรับเปลี่ยนของอัตลักษณ์ชาวไทยภูเขา ถ้ามีการพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแล้ว ระบบใหญ่หรือสังคมใหญ่ก็คือ สังคมปัจจุบัน สังคมของชาวไทยภูเขานับถือศาสนาที่บ้านคำพอกและบ้านปุงเหนือ ก็เป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมใหญ่ โดยนอกจากสังคมไทยอยู่แล้ว ในสังคมไทยยังมีสังคมอื่นเป็นส่วนย่อย ๆ อีก อาทิ สังคมชาวจีน สังคมชาวเขา เป็นต้น ซึ่งสังคมย่อย ๆ เหล่านี้จำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องประสานกับสังคมใหญ่ ดังนั้นสังคมชาวไทยภูเขา โดยเฉพาะบ้านคำพอกซึ่งอยู่ใกล้ความเป็นเมือง สังคมเมือง ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวเองให้สามารถอยู่ในสังคม การปรับตัวของกลุ่มสังคมต่าง ๆ ก็จะมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ในสังคมของชาวไทยภูเขานับถือศาสนาที่บ้านคำพอก และบ้านปุงเหนือ ก็ยังมีขอบเขตกลุ่มชนของตนเอง อยู่กันเป็นพื้นที่อาณาบริเวณเดียวกัน มีวัฒนธรรมร่วมกัน ความมีจิตสำนึกในชนชาติไทยอยู่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความเจริญจากภายนอก โดยเฉพาะการมีคนภายนอกเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นตามลำดับ ทำให้ชาวไทยภูเขาเกิดการผสมผสานกับโลกภายนอกโดย

รูปร่างภายนอกไม่สามารถที่จะแยกออกได้ว่าใครเป็นคนไทย ใครเป็นคนลาวใครเป็นไทญ้อ
สรุปสาเหตุที่ทำให้อัตลักษณ์บางส่วนเกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยน ได้ดังนี้

1. เกิดจากความเจริญมากขึ้นในชุมชน เนื่องจากอิทธิพลของสังคมเมือง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เริ่มเข้ามาในชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะความเจริญของสังคมและความสะดวกสบายอันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีนำมาซึ่งการไหลบ่าของสังคมรอบ ๆ กลุ่มชน ไทญ้ออย่างรวดเร็ว

2. การเดินทาง การคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น บ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยกับพื้นที่ต่าง ๆ มากมาย เป็นศูนย์กลางที่ใช้ในการเดินทาง การเดินทางที่สะดวกสบายทำให้การติดต่อประสานสัมพันธ์เป็นไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของราชบัณฑิตสถาน, (2542 : 1-13) ที่ระบุว่า ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคก้าวไกล จับไว ไร้พรมแดนเป็นยุคข่าวสารสารสนเทศ มีการติดต่อระหว่างผู้คนโดยการเดินทาง ท่องเที่ยวและผ่านสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์

3. คนภายนอกเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ทำการค้า ทำธุรกิจกันมากขึ้น คนในพื้นที่หรือชาวไทญ้อเกิดการผสมผสานได้ง่ายขึ้น การที่กลุ่มคนมีความใกล้ชิดกันย่อมทำให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของราชบัณฑิตสถาน, (2542 : 1-13) ที่มีความสำคัญและเทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม เช่น แฟชั่นต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มจะนำไปสู่การเลียนแบบพฤติกรรม ส่วนในด้านสังคม ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศไม่ได้สร้างสังคมโลกที่มีความคล้ายคลึงกับวิถีชีวิตของสังคมสมัยใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ยังทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมได้ เช่น การเกิดกลุ่มลัทธิฮิปปี้ กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัฒนธรรมย่อย เป็นต้น ซึ่งเป็นชุมชนที่ไม่มีพรมแดนเข้าไปสู่ชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น กลุ่มศาสนา กลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรี กลุ่มวัยรุ่นที่มีรูปแบบการแต่งกายชนิด “แหกกฎสังคม” และฟังเพลงร่วมสมัยจากสถานีโทรทัศน์ MTV (Music TV) ซึ่งพบได้ทั่วไป แม้แต่ในชนบทของไทยเอง ดังนั้นกระแสโลกทำให้เกิดสังคมโลกเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดการต่อต้านกระแสโลกขึ้นด้วยเช่นกัน

4. เด็กในปัจจุบันได้รับการศึกษาสูงขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีโอกาสออกไปภายนอกชุมชนมากขึ้น วัฒนธรรมภายนอกเข้ามา การได้รับการศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้มากขึ้นและมีความสามารถในการเปรียบเทียบสิ่งที่มีอยู่เดิมกับวัฒนธรรมใหม่หรือแนวคิดใหม่ ทำให้ไทญ้อยอมรับที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวคิดหรือวัฒนธรรมใหม่จากภายนอก เช่นเดียวกับชนกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมเอลเซอร์ (Smelser, 1963 อ้างใน นิเทศ ดินณะกุล, 2546 : 16-17) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนาว่า เป็นกระบวนการไปสู่ความทันสมัยเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 อย่าง ที่แตกต่างกัน แต่มีความเกี่ยวเนื่องกัน คือ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านการจัดการทางนิเวศวิทยา และด้านการรับการศึกษาของบุคคล

5. เกิดจากการที่ประเทศไทยให้ฐานะ สิทธิเท่าเทียมแก่คนไทญ้อ ไม่มีการแบ่งชนชั้น ทำให้วัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทญ้อเกิดการผสมผสานได้เร็วขึ้น กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น คนไทญ้อ คนลาว คนจีนมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กัน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยไม่มีการกีดกันหรือมีอคติที่ขัดขวางการติดต่อสัมพันธ์กัน ซึ่งการอบรมสั่งสอนอาจจะเป็นไปได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้สมาชิก

ในสังคมได้รับเอาค่านิยม

3) ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่ของไทยอุ้งบ้านคำพอก ตำบลท่าจำปา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ประเทศไทย ในส่วนนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยจัดเวทีประชุมระดมความคิดเห็น เชิญวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเข้าร่วมประชุม ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ ปลัด อบต.ตำบลท่าจำปา ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้อาวุโส ผู้นำพิธี แล้วนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากเวทีที่ประชุมระดมความคิดเห็นมาวิเคราะห์และนำเสนอประเด็นยุทธศาสตร์การดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ไทยอุ้ง ที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง มีคุณค่าและมีความหมายตลอดไป สรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ มีดังนี้ 1. การพัฒนาแกนนำในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยอุ้ง 2. การส่งเสริมสนับสนุนจัดกิจกรรมวัฒนธรรมไทยอุ้งและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม 3. สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ไทยอุ้งในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ดั้งเดิมให้คงอยู่เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ 4. การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์

สรุปผลการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ สิ่งที่อยู่บนโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การศึกษา การเมืองการปกครอง สังคม รวมไปถึงวัฒนธรรมชนบประเพณีที่เคยประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน ยิ่งการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์เป็นไปรวดเร็วเพียงใด สิ่งที่ถูกกล่าวมาทั้งหมดก็มีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสมดุลกับสภาพที่เปลี่ยนไปอันจะส่งผลต่อความอยู่รอดและมีคุณภาพชีวิตที่ดีความเป็นโลกาภิวัตน์ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนเมืองเท่านั้น ความเป็นโลกาภิวัตน์ยังส่งผลมาถึงชนกลุ่มต่าง ๆ ในทุกภูมิภาคของโลก รวมถึงกลุ่มชนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงด้วย ซึ่งกลุ่มชนไทยอุ้งที่มีถิ่นฐานในแถบลุ่มน้ำโขง ก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งแต่เดิมกลุ่มชนไทยอุ้งมีรากฐานด้านชนบประเพณีที่มีลักษณะโดดเด่นเฉพาะของตนเอง ซึ่งเรียกว่าอัตลักษณ์ประจำกลุ่ม ที่เห็นได้ชัดคือภาษาที่มีถ้อยคำและสำเนียงแตกต่างจากชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ภาษาที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนภาษาหนึ่ง นิยมใช้ในเขตพื้นที่อำเภอกำแพงแสน และบางส่วนของในจังหวัดนครพนม มีวิธีการพูดโดยจะลงท้ายด้วยการใช้เตื่อ เหลือใช้กับคำพูดนั้นเสมอ ลักษณะภาษาไทยอุ้งที่บ้านคำพอกและบ้านป่งเหนือ มีการพูดจาที่สุภาพ คือไม่พูดเสียงดังจนเกินไป และพูดสำเนียงอุ้งจะเป็นแบบภาษาดั้งเดิมซึ่งชาวบ้านจะใช้พูดคุยกัน น้ำเสียงจะราบเรียบ ฟังแล้วรื่นหูคนภายนอกฟังแล้วจะบอกให้แปลเป็นคำไทยทุกครั้งถ้า คนกลุ่มอื่นที่ไม่ค่อยได้ยินจะไม่เข้าใจ

นอกจากนี้อัตลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญนอกเหนือจากภาษาคือ การแต่งกาย ชนบประเพณีความเชื่อ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ผ้าที่สวมใส่จะเป็นผ้าที่ทอจากฝ้ายแล้วย้อมด้วยน้ำครามสีดำ ซึ่งการย้อมผ้าด้วยครามจะหาได้ง่ายเพราะในช่วงนั้นจะปลูกต้นครามกันมาก จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การแต่งกายในช่วงนั้นแต่งกายชุดไทยอุ้งเหมือนกัน ในส่วนของความเชื่อและประเพณีอาจคล้ายคลึงกับชนกลุ่มอื่น แต่ก็มีสิ่งที่เป็นความเชื่อเฉพาะของตนเอง ซึ่งในการศึกษาพบว่า สิ่งที่ชาวไทยอุ้งยึดถือและปฏิบัติเป็นประจำ คือ การรำผีฟ้ารักษาโรคและการนับถือเจ้าปู่ ซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษ ในสมัยก่อนการแพทย์ยังไม่เจริญการ

รักษาโรคต้องใช้สมุนไพรในการรักษา เพราะยังไม่มีแพทย์แผนปัจจุบันให้การรักษา และการนับถือผีฟ้า เนื่องจากเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของไทยอยู่อีกด้วยอย่างหนึ่งในการรักษาโรคคือ การรำผีฟ้ารักษาโรค และการนับถือผีเจ้าปู่ เพราะเชื่อว่าผีดูแลปกป้องคุ้มครองตนเองและครอบครัวให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ได้ และยังสามารถรักษาโรคได้อีกด้วย

อย่างไรก็ดี สิ่งที่แสดงอัตลักษณ์ดังกล่าวในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ร่องรอยของความเป็นไทยอยู่ปรากฏเด่นชัดเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษาระดับสูง หรือไม่ได้รับการศึกษาในระบบเลย ส่วนคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่หรือเยาวชนในปัจจุบัน ไม่มีการคงอัตลักษณ์ของความเป็นไทยอยู่เลย ทั้งนี้สาเหตุสำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงของโลกหรือที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์นั่นเอง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการไหลบ่าทางวัฒนธรรมเข้ามาสู่สังคมไทย อันได้แก่ วัฒนธรรมกลุ่มชนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง วัฒนธรรมลาว วัฒนธรรมไทยภาคกลาง โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ คือ วัฒนธรรมที่มากับโลกาภิวัตน์ที่ปัจจุบันเข้ามากลืนวัฒนธรรมของทุกชนชาติในโลก รวมถึงชนชาวไทยก็ได้รับผลนั้นด้วยเช่นกัน ด้วยตระหนักในปัญหาที่จะนำไปสู่การสูญสิ้นวัฒนธรรมของชนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของชาติไทยในปัจจุบัน ทำให้ทุกภาคส่วนหันมาให้ความสนใจและพยายามศึกษาแนวทางที่จะคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างจริงจัง จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้รับเชิญมาร่วมศึกษาวิจัยได้เสนอแนวทางในการคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชาวไทยไว้คือ 1) ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในการอนุรักษ์ และการฟื้นฟูวัฒนธรรมไทย อันเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ 2) ให้มีการสนับสนุนจัดกิจกรรมวัฒนธรรมไทย และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมสัมพันธ์ของวัฒนธรรมชาติพันธุ์เช่นเดียวกับกรณีของไทย ซึ่งชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีหลากหลายมากในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของมิตรภาพระหว่างประเทศในอนุภาคลุ่มน้ำโขงต่อไป

นอกจากนี้จากการศึกษาเงื่อนไขการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ไทยพบว่า การจะทำให้อัตลักษณ์ไทยอยู่คงอยู่ได้ควรที่จะต้องดำเนินการดังนี้ 1) การสร้างแหล่งรวบรวมข้อมูล การค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย 2) การบรรจุในหลักสูตรการสอนภาษาไทย ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นตามโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย 3) การณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ 4) การปลูกฝังการดำรงอัตลักษณ์ด้านการนับถือศาสนาโดยครอบครัว เป็นการซึมซับโดยการเล่าประวัติ การไปวัดในสมัยก่อน พาไปวัดด้วยให้เห็นเป็นตัวอย่าง 5) ใช้วิธีการผ่านพิธีกรรมความเชื่อ แบบแผนที่จะต้องยึดถือปฏิบัติกันสืบมา เช่น ความเชื่อการนับถือเจ้าปู่ ความเชื่อการนับถือผีฟ้า 6) การลงโทษทางสังคม โดยมิใช่การว่ากล่าวตักเตือนกันตรง ๆ 7) ใช้การส่งเสริม ผลักดันให้บุตรหลานได้มีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดงานมากขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นในปัจจุบัน 8) ใช้วิธีการขู่ให้กลัว ในลักษณะที่เล่าเกี่ยวกับผลของการไม่ปฏิบัติตามลบลู่ความเชื่อ แบบแผนต่าง ๆ ให้เด็กเกิดความกลัว 9) ใช้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แบบปากต่อปากเรื่องการดำรงไว้ซึ่ง อัตลักษณ์ 10) เน้นแกนนำในการจัดงาน ให้แกนนำเน้นการ ชักชวนให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญและมาร่วมงานพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมการเลี้ยงเจ้าปู่ พิธีกรรมการลำผีฟ้า

การศึกษาค้นคว้าดังกล่าว เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการสูญสิ้นอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่ดี

งามของชาวไทยเชื้อ ซึ่งถ้าไม่มีการแก้ไขในอนาคตข้างหน้าอัตลักษณ์ดังกล่าวจะสูญสลายไปอย่างแน่นอน ผู้ศึกษามีความคาดหวังว่า ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และการสร้างความคงอยู่ของวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม จะเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นเตือนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้หาแนวทางแก้ไขและนำข้อค้นพบดังกล่าวไปประกอบการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังจะเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนนักวิจัยอื่นๆ ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของชนกลุ่มอื่นๆ เพื่อหาแนวทางการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชนกลุ่มนั้นๆ ในประเทศไทยให้คงอยู่อย่างวัฒนาถาวรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ที่ปรึกษาคุณนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัญชร แก้วส่อง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน สุริยพงศ์ และดร.อุมารินทร์ ตูลารักษ์

บรรณานุกรม

ขจิตภัย บุรุษพัฒน์. (2513). *ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* แพร์ : แพรววิทยา.

นิเทศ ดินณะกุล.(2546). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2524 : 370). *ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม*.กรุงเทพฯ : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด.

----- . (2542). *ทฤษฎีโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด.

สกล จริยวิทยานนท์ (2528). *ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม*. กรุงเทพฯ